UDDANNELSESPROGRAM FOR
Hoveduddannelsesforløb
i Retsmedicin

Patologisk Institut,

Aalborg Sygehus Århus Universitetshospital

og

Retsmedicinsk Institut, Århus Universitet

Astrid Petersen, uddannelsesansvarlig overlæge, Aalborg
Ingrid Bayer Kristensen, uddannelsesansvarlig vicestatsobducent, Århus

Maj 2009

1. Indledning

Retsmedicin er et diagnostisk og vurderende speciale, der overvejende har myndighedsopgaver med justitsvæsenet som hovedaftager. Specialet kræver viden og færdigheder inden for retspatologi, personundersøgelsesteknik og sporsikring, kriminalteknik, patologisk anatomi og histologi, obduktionsteknik, retskemi, retsgenetik, retsantropologi samt erklæringsudformning.
Specialets erklæringer og undersøgelser danner basis for politiets efterforskning og grundlag for de efterfølgende juridiske og sociale vurderinger.
Retspatologi omfatter findestedsundersøgelser, det vil sige undersøgelser af mistænkelige dødsfald på findestedet, samt retslægelige ligsyn og obduktioner. Ved de retslægelige obduktioner er det retsmedicinerens opgave at belyse årsagssammenhænge og afklare dødsmåde og dødsårsag samt sikre dokumentation.
Klinisk retsmedicin omfatter den retslægelige undersøgelse af voldsofre, herunder personer udsat for drabsforsøg, vold, voldtægt, børnemishandling, incest og tortur, samt personer som er mistænkt eller sigtet for en kriminel handling. Retsmedicinerens opgave er at sikre dokumentation af læsioner og spor samt vurdere læsioners opståelsesmåde og farlighed. Arbejdet foregår i samarbejde med politiets kriminalteknikere og andre fagpersoner med ansvar for pleje og behandling.
Retsmedicinere optræder som ekspertvidner i retten.
Enhver retsmedicinsk undersøgelse afsluttes med udfærdigelse af en erklæring til retslig brug eller til brug for forskellige myndigheders sagsbehandling.
Speciallæger i retsmedicin er ansat ved de retsmedicinske institutter ved Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Med tilknytningen til universiteterne følger arbejdsopgaver inden for forskning og undervisning af lægestuderende.

Uddybende beskrivelse af specialet og speciallægeuddannelsen i retsmedicin kan ses på www.sst.dk/Uddannelse/Laeger/Maalbeskrivelser.og/eller www.dspac.org.

2. Uddannelsesforløbet

Hoveduddannelsen varer 4 år med ansættelser, der tilsammen sikrer, at målbeskrivelsens kompetencer opfyldes. Uddannelsen foregår gennem ansættelse i godkendte forløb, hvoraf 2 år foregår på et patologisk institut og 2 år på et retsmedicinsk institut. Under hoveduddannelsen læres den relevante og mere organspecifikke del af patologien de første 2 år. Herefter yderligere en specifik oplæring i retspatologi og i den kliniske retsmedicin; de forskellige undersøgelsestyper og teknikker relateret hertil.

I løbet af hoveduddannelsen skal den uddannelsessøgende deltage i 15 specialespecifikke kurser og 2 generelle kurser i ledelse, administration og samarbejde (LAS2 og LAS3).

De uddannelsessøgende skal endvidere udarbejde og fremlægge et selvstændigt forskningsprojekt og i den forbindelse deltage i 2 kurser omhandlende forskningsmetodologi, det ene på tværs af specialer og det andet specifikt for patologer/retsmedicinere.

I videreuddannelsesregion nord er der ét årligt hoveduddannelsesforløb i retsmedicin med følgende sammensætning

- 2 år på Patologisk Institut, Århus Sygehus
- 2 år på Retsmedicinsk Institut, Århus Universitet.

Dette forløb er et ekstra ad hoc forløb og består af

- 2 år på Patologisk Institut, Aalborg Sygehus
- 2 år på Retsmedicinsk Institut, Århus Universitet.

Patologisk Institut, Aalborg (AAS)

Aalborg Sygehus er en del af Århus Universitetshospital. Sygehuset har 828 senge og i alt 4374 ansatte (fuldtidsstillinger). Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, betjener sammen med Patologisk Institut, Sygehus Vendsyssel - Hjørring, sygehusene og primærsektoren i Region Nordjylland med patoanatomiske diagnostiske ydelser. Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, fungerer i Region Nordjylland med specialfunktion, mens Patologisk Institut, Sygehus Vendsyssel, fungerer med hovedfunktion.

På Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, er normeringen pr. 01.05.09 16 overlægestillinger, 3 afdelingslægestillinger, 11 hoveduddannelseslægestillinger og 6 introduktionsreservelægestillinger. Afdelingen har 1 uddannelsesansvarlig overlæge og 1 uddannelseskoordinerende yngre læge. Afdelingen har derudover normeret 46 bioanalytikere, 11 sekretærer, ½ IT-medarbejder, 1 depotassistent og 3 dyreteknikere.

Afdelingen er organiseret i 4 fagområdespecialiserede 'søjler' med tilknyttede subspecialiserede speciallæger. I løbet af hoveduddannelsen roterer den uddannelsessøgende mellem de forskellige teams, så målbeskrivelsens kompetencer opnås.
Afdelingen udførte i 2008 29730 histologiske undersøgelser (rekvisitioner), ca. 50.000 cytologiske undersøgelser og 278 obduktioner, hvoraf 105 var voksne og børn > 15 år, 77 var fostre og børn og 96 var neuropatologiske obduktioner.
Uddybende beskrivelse om Aalborg Sygehus og Patologisk Institut kan ses på www.aalborgsygehus.rn.dk.

Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet betjener politikredsene i Jylland med undtagelse af Sønderjylland og foretager årligt ca. 500 retslægelige obduktioner (incl. CT-scanning) og ca. 100 retslægelige ligsyn, rekvireret af politi, statsadvokaturer eller arbejdsskadestyrelsen. Der foretages 20-30 findestedsundersøgelser i samarbejde med de kriminaltekniske centre.
Klinisk retsmedicin omfatter personundersøgelser af børn, voksne volds- og voldtægtsofre, samt voksne sigtede i kriminalsager i hele Region Nordjylland og Region Midt samt en del af Region Syddanmark. Undersøgelserne foregår på Retsmedicinsk Institut, Århus, på centrene for voldtægtsofre i Århus, Ålborg og Herning, på regionalafsnittene i Ålborg og Herning og på hospitalsafdelinger, hvis ofrene er indlagt til behandling. Læger under uddannelse har døgntilkaldevagter til betjening af personundersøgelser. Yderligere foretages en del udtalelsessager d.v.s.retsmedicinske vurderinger af journalmateriale fra hospitaler,

skadestuer og praktiserende læger. Der er ca. 700 personundersøgelser (inkl udtalelsessager) om året. Alle undersøgelser er rekvireret af politiet.
Afdeling for retspatologi og klinsik retsmedicin har et histologisk laboratorium, et specielt hårdtvævslaboratorium (knoglelaboratorium), og et molekylærpatologisk laboratorium er under opbygning. Laboratorierne er bemandet med 3 bioanalytikere, der både deltager i laboratoriefunktionerne og kvalitetssikringen. Udover ovennævnte funktion for statsobducenturet har instituttet som andre universitets- institutter undervisning af medicinstuderende samt forskningsopgaver.
Afdelingen for retspatologi og klinisk retsmedicins lægelig normering er 1 professor/statsobducent, 2 vicestatsobducenter/ speciallæger i patologisk anatomi og retsmedicin, 1 lektor/speciallæge i patologisk anatomi og retsmedicin, 6 yngre læger, heraf 2 læger i introduktionsstillinger og 1 læge i hoveduddannelsesstilling. Yderligere er der tilknyttet et varierende antal Ph. D. -studerende og en deltidsansat forskningsadjunkt. Det planlægges at ansætte en halvtidsradiolog til vurdering af CT-scanningsfund og udvikling af virtuelle obduktioner.
Retsantropologi er indeholdt i afdelingen for retspatologi og klinisk retsmedicin.
Retskemiener en afdeling med administrativt fællesskab med afdeling for retspatologi og klinisk retsmedicin og med fælles institutleder/statsobducent, men med selvstændigt videnskabeligt og ikke-videnskabeligt personale.
Retsmedicinsk Institut er med hensyn til opgaver for Statsobducenturet akkrediteret af DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond udpeget af Sikkerhedsstyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet).
Yderligere oplysninger om instituttet kan ses på instituttets hjemmeside:
www.retsmedicin.au.dk

4.3 Hoveduddannelsen, medicinsk ekspert

Efter endt hoveduddannelse skal lægen kunne:

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
RETSMEDICINSKE UNDERSØGELSER			
4.3.1	Modtage bestilling af en retslægelig undersøgelse fra politiet	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.2	Indhente og vurdere supplerende oplysninger, som er nødvendige for den retsmedicinske vurdering	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.3	Foretage en retslægelig personundersøgelse i specielle sager (fx torturoffer, pyroman)	3.-4. år Specialespecifikt kursus i Klinisk Retsmedicin I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.4	Sikre de nødvendige prøver ved en retslægelig personundersøgelse	3.-4. år Specialespecifikt kursus i Retsgenetik og Kriminalteknik. I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.5	Foretage en retslægelig obduktion i specielle sager (fx SIDS, drab)	1.-2. år Opøvelse af rutine i specielle obduktionsprocedure. Undersupervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.6	Sikre de nødvendige prøver ved en retslægelig obduktion	3.-4. år Specialespecifikt kursus i Retsgenetik og Kriminalteknik og specialespecifikt kursus i Retskemi. I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.7	Eksvicerere og klargøre liget efter ob-	3.-4. år	RI

	duktion	I stigende grad selvstændigt	
4.3.8	Foretage en findestedsundersøgelse	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.9	Udføre et retslægeligt ligsyn	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.10	Vurdere læsioners farlighed og vurdere mén grad	3.-4. år Specialespecifikt kursus i læsionspatologi I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.11	Anvende digital fotografering	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændig	AAS RI
4.3.12	Dokumentere og vurdere læsioner og andre forandringer med forskellig opståelsesmekanisme: Skud, stump og skarp vold, traumatisk kvælning, drukning, eksplosioner, elektricitet, brand, skoldning, klimatisk varme, kuldepåvirkning, selvpåførte læsioner	3.-4. år Specialespecifikt kursus i læsionspatologi I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.13	Dokumentere og vurdere læsioner i forskellige organsystemer: Hoved og rygmarv, ekstremiteter, bryst- og bugorganer	3.-4. år Specialespecifikt kursus i læsionspatologi I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.14	Dokumentere og vurdere læsioner og andre forandringer med forskellig opståelsesmåde: Drab, selvmord, ulykker, herunder trafikulyk-	3.-4. år Specialespecifikt kursus i klinisk retsmedicin og læsionspatologi I stigende grad selvstændigt	RI

	ker, sædelighedsforbrydelser, dødsfald i fængsler og ved anholdelse, samt dykkerdødsfald		
4.3.15	Vurdere post mortem forandringer	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.16	Foretage dødstidsbestemmelse	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.17	Udføre identifikation af dødfundne i enkeltsager	3.-4. år Specialespecifikt kursus i retsantropologi og retsodontologi I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.18	Have kendskab til identifikationsarbejdet ved massekatastrofer	3.-4. år Gennemgang af tidligere massekatastrofer og om muligt deltagelse i kommende under supervision Specialespecifikt kursus i Retsantropologi og Retsodontologi	RI
4.3.19	Vurdere dødsfald i fængsler og ved anholdelse	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.20	Vurdere og dokumentere akutte og kroniske torturfølger	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.21	Vurdere alkoholrelaterede dødsfald	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.22	Vurdere forgiftningsdødsfald	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.23	Vurdere dødsfald i forbindelse med graviditet og fødsel	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI

4.3.24	Vurdere og beskrive dødfundne spædbørn	3.-4. år Ved gennemgang af tidligere cases Under supervision	RI
4.3.25	Vurdere dødsfald ved lægefejl og komplikationer ved lægelig behandling	1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.26	Vurdere naturlig død – herunder pludselig uventet død – hos voksne og børn (SIDS)	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.27	Udføre en basal retsantropologisk undersøgelse	3.-4. år specialespecifikt kursus i retsantropologi og retsodontologi I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.28	Anvende informationer fra retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske, retspsykiatriske og kriminaltekniske erklæringer	3.-4. år Specialespecifikt kursus i retsgenetik og kriminalteknik og specialespecifikt kursus i retsantropologi og retsodontologi og specialespecifikt kursus i retskemi.	RI
VIDENSFORMIDLING			
4.3.29	Vejlede politiet om vigtige fund ved de retslægelige undersøgelser med henblik på det videre efterforskningsarbejde	3.-4. år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.30	Udforme en retsmedicinsk erklæring vedrørende alle typer personundersøgelser, findestedsundersøgelser, obduktioner og i udta-	3.-4. år Specialespecifikt kursus i jura og retsmedicinske Erklæringer I stigende grad selvstændigt	RI

	lelsessager		
4.3.31	Fungere som ekspertvidne i retssager	3.-4. år Under supervision	RI
4.3.32	Indberette til lovpligtige og andre relevante databaser (cancerregisteret, Bivirkningsnævnet, Sundhedsstyrelsen)	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
MIKROSKOPI			
4.3.33	Vurdere egnethed og repræsentativitet af histologisk og cytologisk materiale	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.34	Foretage udskæring af komplicerede præparater (hjertets ledningssystem, neuropatologisk præparat)	1.-2. år Efter gældende rekommandationer Omfatter også operationspræparater fra organer beskrevet i målene 4.3.37 og 4.3.38 Under supervision 3.-4. År I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.35	Kendskab til principperne bag immunhisto- og cytokemi til vurdering af immunreaktioner	1.-2. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske Metoder forudgået af praktisk indføring af laboratorieteknikker på egen på patologiafdeling Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt på autopsimateriale	AAS RI
4.3.36	Anvende mikroskopisk fotografering	1.-2. år Anvende makroskopisk fotodokumentation selvstændigt	AAS

		3.-4. år Anvende makroskopisk og mikroskopisk fotodokumentation selvstændigt	RI
4.3.37	Diagnosticere de almindeligste godartede forandringer og tumorer i blod og knoglemarv, lymfeknuder, milt, hjerte og kar, nedre luftveje, pharynx, larynx, øre, thyreoidea, gastrointestinalkanalen, lever, ekstrahepatiske galdeveje, pancreas, nyre, urinveje, mandlige og kvindelige genitalier, placenta, fosterhinder og navlestreng, peritoneum, pleura og pericardium, det centrale nervesystem	1.-2. år Herunder indhente og vurdere supplerende oplysninger, der er nødvendige for den diagnostiske vurdering og udforme patologibeskrivelser Specialespecifikke kurser i: Fordøjelseskanalen, pancreas- og peritoneums patologi, kardiovaskulær patologi, lever- og galdevejes patologi, nedre luftvejes patologi, neuro- og muskelpatologi, øvre luftveje-, hoved- og halsorganers patologi, urinvejs- og nyrepatologi Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.3.38	Kunne diagnosticere de almindeligst forekommende maligne sygdomme i hud, mamma, blod og knoglemarv, lymfeknuder, hjerte og kar, nedre luftveje, pharynx, larynx, thyreoidea, gastrointestinalkanalen, lever og ekstrahepatiske galdeveje, pancreas, binyre, nyre, urinveje, mandlige og kvindelige genitalier peritoneum, pleura, pericardium og det centrale nervesystem	1.-2. år Herunder indhente og vurdere supplerende oplysninger, der er nødvendige for den diagnostiske vurdering og udforme patologibeskrivelser Modtage, beskrive og udtage fra det tilsendte Specialespecifikke kurser i: Fordøjelseskanalen, pancreas- og peritoneums patologi, kardiovaskulær patologi, lever- og galdevejes patologi, nedre luftvejes patologi, neuro- og muskelpatologi, øvre luftveje-, hoved- og halsorganers patologi, urinvejs- og nyrepatologi Under supervision	AAS

		3.-4.år I stigende grad selvstændigt	RI
4.3.39	Gradere og stadie-inddele de almindeligste maligne tumorer	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI

4.4 Hoveduddannelsen, andre ekspertområder

Efter endt hoveduddannelse skal lægen kunne:

Nr.	**Mål**	**Periode og indsatsområde**	**Afdeling**
KOMMUNIKATOR			
4.4.1	Vurdere modtaget information og give tydelig og fyldestgørende information såvel skriftligt som mundtligt til samarbejdspartnere på egen og andre afdelinger	1.-2. år Under supervision 3.-4 år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.4.2	Fungere som daglig klinisk vejleder eller hovedvejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	1.-2. år Daglig vejleder for introduktionslæge 3.-4. år Hovedvejleder for introduktionslæge eller andre yngre læger mindst 1 gang i løbet af hoveduddannelsen	AAS RI
SAMARBEJDER			
4.4.3	Samarbejde med andre afdelinger og rekvirenter, herunder indgå i teams	1.-4. år Generelle kurser (LAS2 og LAS3) Under supervision og i stigende grad selvstændigt	AAS/RI

4.4.4	Give samarbejds-partnere konstruktiv kritik	1.-2. år I egen afdeling 3.-4. år I egen afdeling og til eksterne sam-arbejdspartnere	AAS/RI
LEDER/ADMINISTRATOR			
4.4.5	Redegøre for egen afdelings ledelses-mæssige og administrative struktur	1.-4. år Generelle kurser (LAS2, LAS3)	AAS/RI
4.4.6	Redegøre for op-bygningen af det danske sundheds-væsen	1.-4. år Generelle kurser (LAS2, LAS3)	AAS/RI
4.4.7	Redegøre for medi-cinsk teknologivur-dering	1.-4. år Generelle kurser (LAS2, LAS3)	AAS/RI
4.4.8	Udføre en konkret ledelsesmæs-sig/administrativ opgave	1.-4. år Opgaver efter interesse, f.eks. ud-arbejdelse af procedurebeskrivelse, deltagelse i lokale udvalg eller ud-arbejdelse af projektansøgning	AAS/RI
4.4.9	Forestå ledelsen af kolleger eller andre samarbejdspartnere, fx sekretærer eller bioanalytikere	1.-4. år Lægefaglig ledelse i daglig praksis	AAS/RI
SUNDHEDSFREMMER			
4.4.10	Anmelde arbejds-skader og erhvervsbetingede lidelser	1.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS/RI
4.4.11	Anvende viden om laboratoriemæssige risici	1.-4. år Kende og anvende afdelingens procedurer herfor	AAS/RI
4.4.12	Kunne medvirke ved forebyggelsesarbej-de	1.-4. år Ex. redegørelse for principperne for screeningsundersøgelser, herunder fordele og ulemper samt redegøre for de retsmedicinske undersøgel-sers værdi i samfunds – og social-	AAS/RI

		medicinske sammenhænge samt mht. ulykkesanalyser	
AKADEMIKER			
4.4.13	Opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for eget speciale	1.-4. år Aktiv litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 1.-2. år Under superversion 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS/RI AAS RI
4.4.14	Formulere en problemstilling for et forskningsprojekt med udgangspunkt i en aktuel praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden	1.-4.år Aftale om forskningstræningsprojekt skal være truffet indenfor de 2 første år af hoveduddannelsen Deltagelse i kurser i forskningsmetologi	AAS/RI
4.4.15	Gennemføre en systematisk gennemgang af den videnskabelige litteratur	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis og forskningstræningsprojekt 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS/RI AAS RI
4.4.16	Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis og forskningstræningsprojekt	AAS/RI
4.4.17	Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis og forskningstræningsprojekt	AAS/RI

	gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgen-nemgang		
4.4.18	Formidle resultater af litteraturgennem-gang samt eventuelle øvrige overvejelser	1.-4. år Formidle resultatet af litteraturgen-nemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 3.-4. år Fremlægge resultater af forsknings-træningsprojekt	AAS/RI RI
4.4.19	Formidle resultatet af et videnskabeligt pro-jekt skriftligt og mundtligt	1.-4. år Formidle resultatet af litteraturgen-nemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 3.-4. år Femlæggelse af forskningsprojekt senest ½ år inden afsluttet hoved-uddannelse	AAS/RI AAS/RI
4.4.20	Deltage i uddannel-sen af kolleger og andet personale	1.-4. år Løbende undervisning i forbindelse med daglig praksis 3.-4. år Afholdelse af teoretisk undervisning	AAS/RI RI
PROFESSIONEL			
4.4.21	Arbejde i henhold til love og andre for-ordninger, der gæl-der for retsmedicine-res arbejde	1.-2. år Aktiv anvendelse af Sundhedslo-vens afsnit om ligsyn og obduktion i forbindelse med obduktionsvirk-somhed Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	AAS RI
4.4.22	Udvise omhu og ansvarlighed i det lægelige arbejde	1.-2. år Under supervision prioriterer egne	AAS

		arbejdsopgaver i henhold hertil 3. år Under supervision 4. år Selvstændig prioriterer egne arbejdsopgaver	 RI RI
4.4.23	Udføre arbejdsopgaver rettidigt og effektivt	1.-2. år Under supervision og efter egen prioritering i henhold hertil 3. år Under supervision 4. år Selvstændigt prioriterer egne arbejdesopgaver	AAS RI RI
4.4.24	Evaluere egne evner og kende egne begrænsninger	1.-2. år Under supervision prioriterer egne arbejdsopgaver i henhold hertil 3. år Under supervision 4. år Selvstændigt prioriterer egne arbejdsopgaver	AAS RI RI

4. Læringsstrategier

De anbefalede og anvendte læringsstrategier i hoveduddannelsen er superviseret dagligt arbejde inklusiv selvstændigt studie, specialespecifikke kurser, generelle kurser, undervisning af andre, forskningstræning og fokuserede kliniske ophold. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen.

Et af kendetegnene ved retsmedicin og patologisk anatomi er ”mesterlære”- princippet. Inklusiv selvstændigt studium og kurser er dette fagets vigtigste læringsmetoder. Arbejdet inden for begge specialer er præget af konkret løsning af diagnostiske problemstillinger. Dette arbejde kan med stor uddannelsesværdi løses i et tæt samarbejde mellem uddannelsesgivende og uddannelsessøgende, og som konsekvens heraf kan kompetencerne nås vha. relativt få læringsmetoder. I målbeskrivelsen er anbefalet læringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

5. Evalueringsstrategier

De anbefalede og anvendte evalueringsstrategier i hoveduddannelsen er struktureret observation, audit af beskrivelser, struktureret samtale, 360-graders evaluering, forskningstræningsevaluering og kursusgodkendelse. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen.

Lægelige kompetencer er både viden, intellektuelle og praktiske færdigheder samt etiske og moralske værdier, og forskellige metoder må derfor anvendes til bedømmelse af forskellige typer af kompetencer. Evalueringsmetoderne skal være gennemførlige i daglig praksis (realisable), kunne måle det, som skal måles (valide), og være pålidelige (reliable). Desuden skal de være formative (give den uddannelsessøgende information om egne fremskridt) og summative (give vejlederen information om, hvorvidt kompetencen er opnået). Indenfor retsmedicin er nedennævnte metoder anvendelige. I målbeskrivelsen er anbefalet evalueringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

Evalueringsmetoderne anvendes både i den praktiske og teoretiske del af uddannelsen. På baggrund af disse evalueringer justeres uddannelsen ved de evalueringssamtaler, den uddannelsessøgende og hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere løbende afholder.

6. Kompetencevurdering og evaluering

Dette er udførligt beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning fra juli 2007

Kompetencevurdering i speciallægeuddannelsen
http://www.sst.dk/upload/uddannelse/laeger/specialaegeudd/vejledning_til_budgetansoegning/kompetencevurdering%20i%20speciallægeuddannelsen.pdf.

På basis af specialets målbeskrivelse er et uddannelsesprogram for hvert enkelt uddannelsesforløb udarbejdet. Den enkelte uddannelsessøgende skal i samarbejde med dennes hovedvejleder udarbejde en individuel uddannelsesplan, som er en konkret udmøntning af uddannelsesprogrammet for uddannelsesforløbet under hensyntagen til den uddannelsessøgendes hidtidige kompetencer og uddannelsestilbuddet i pågældende afdeling. Uddannelsesplanen skal indeholde en konkret plan for, hvornår de enkelte kompetencer skal opnås. Disse planer og aftaler skal dokumenteres skriftligt, og det er ansættelsesstedet, som har ansvar for, at den fornødne dokumentation foreligger.

Der skal ske en løbende evaluering af uddannelsen og den uddannelsessøgende i form af samtaler mellem den uddannelsessøgende og dennes hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere, og om nødvendigt skal der ske en justering af indsatsområderne, således at kompetencemålene opnås som planlagt.